

توریسم

گزارش

نیشگون

گردشگری روستایی

موتور در آمدزایی و مهاجرت معکوس

رئیس اداره توسعه جاذبه‌ها و محصولات وزارت میراث‌فرهنگی گفت: گردشگری روستایی با ایجاد اشتغال می‌تواند به توسعه روستاها، افزایش مشارکت مردم محلی و جلوگیری از مهاجرت روستاییان کمک کند.

مهدی بهاروند در گفت‌وگو با ماهر با اشاره به اهمیت گردشگری روستایی اظهار کرد: ما گردشگری روستایی را به‌عنوان یک محصول و یک مزیت رقابتی ایران در حوزه جذب گردشگران، چه داخلی و چه خارجی، می‌دانیم. وی افزود: در سند استراتژیک صادرات گردشگری که داشتیم، یکی از مزیت‌های رقابتی ما در حوزه گردشگری، «جامعه‌محور»بودن آن بود که می‌توانیم گردشگری روستایی را در واقع در ارتباط مستقیم بااین موضوع بدانیم. بهاروند با بیان اینکه بخش زیادی از جاذبه‌های گردشگری کشور در محیط‌های روستایی و یا محیط‌های پیرامون مناطق روستایی پراکنده شده‌اند، گفت: این جاذبه‌ها غالبا در سطح ملی و بین‌المللی نیز ظرفیت جذب گردشگر دارند. وی ادامه داد: چندسالی است که در موضوع روستا، همزمان با سازمان گردشگری ملل متحد ورود پیدا کرده‌ایم و در رقابت «بهترین روستای جهانی گردشگری» مشارکت داشته‌ایم. رئیس اداره توسعه جاذبه‌ها و محصولات وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی با اشاره به شاخص‌های روستای جهانی گردشگری اظهار کرد: روستای جهانی گردشگری دارای ۹ شاخص است که بخشی از این شاخص‌ها مربوط به حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. به گفته وی، این شاخص‌ها با

مباحثی مانند اشتغال زنان، اشتغال جوانان، اشتغال جوامع محلی و حضور و مشارکت خود جوامع محلی در فرایند توسعه گردشگری ارتباط دارد.وی افزود: در واقع می‌توانیم به‌واسطه گردشگری شاهد مهاجرت معکوس باشیم که در بسیاری از روستاهای ما این اتفاق افتاده است.

وی در ادامه به نمونه‌هایی از روستاهای گردشگری کشور اشاره کرد و گفت: روستاهایی مثل برغان، بیشه و گیسوم که اساس فعالیت‌شان بر حوزه گردشگری است، ازجمله نمونه‌هایی هستند که به‌واسطه برخورداری از منافع اقتصادی حاصل از گردشگری توانسته‌اند این ظرفیت را ایجاد کنند. به گفته بهاروند، همه این اقدامات در راستای منافع مردم روستایی انجام می‌شود و هدف این است که توسعه گردشگری در نهایت بتواند به‌بهره‌شراط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جوامع محلی و افزایش مشارکت آنها در فرایند توسعه منجر شود.

میراث

طبیعی

گردشگری بی ضابطه

تهدیدی برای گنجینه‌های طبیعی

مدیرکل حفاظت محیط زیست یزد با اشاره به شناسایی حدود ۱۲۰ غار در استان، نسبت به آسیب‌های ناشی از گردشگری بی‌ضابطه، فعالیت‌های معدنی و ساخت‌وساز در اطراف این زیست‌بوم‌های ارزشمند هشدار داد.

حسن اکبری در گفت‌وگو با مهر گفت: در ارتفاعات استان، حدود ۱۲۰ غار شناسایی شده که برخی از آنها زیستگاه گونه‌های جانوری ارزشمندی مانند خفاش‌ها هستند.

مدیرکل حفاظت محیط زیست یزد با اشاره به اهمیت این غارها اظهار کرد: غارهای استان در مناطقی مانند مهریز، تفت، هرات و بافق قرار دارند و علاوه بر ارزش زمین‌شناختی، نقش مهمی در حفظ تنوع زیستی ایفا می‌کنند.

وی نسبت به آسیب‌های ناشی از ورود بی‌ضابطه گردشگران هشدار داد و افزود: ایجاد سروصد، استفاده از نور مصنوعی و دستکاری محیط غار می‌تواند زیست گونه‌های غارزی را مختل کند. اکبری، فعالیت‌های معدنی و ساخت‌وساز در اطراف غارها را نیز از دیگر تهدیدهای این زیست‌بوم‌ها دانست و گفت: ساختارهای غاری حاصل فرآیندهایی هستند که طی میلیون‌ها سال شکل گرفته‌اند، اما ممکن است در مدت کوتاهی تخریب شوند. مدیرکل حفاظت محیط زیست یزد از برنامه‌ریزی برای شناسایی کامل و نقشه‌برداری غارهای استان خبر داد و بر پایش علمی گونه‌های جانوری و گیاهی آنها تأکید کرد. وی همچنین توسعه گردشگری غار را ممنوع و به ظرفیت‌سنجی و رعایت اصول حفاظتی دانست و گفت: بهره‌گیری گردشگری از این ظرفیت نباید به قیمت از بین رفتن زیست‌بوم غارها تمام شود.

اکبری تأکید کرد: حفاظت از غارهای یزد بدون مشارکت جوامع محلی، تشکل‌های مردم‌نهاد و پژوهشگران امکان‌پذیر نیست و صیات از آنها به‌معنای حفظ بخشی از میراث طبیعی و تنوع زیستی استان برای نسل‌های آینده است.

مسیر پیاده‌روی

۴۲ کیلومتری هرمز

امسال افتتاح می‌شود

بیتوته

شمارش معکوس گردشگری سرخ‌در خراسان جنوبی

عناط‌هایی که از دل باغستان‌های این سرزمین زرخیز راهی بازارهای ایران و جهان می‌شوند.

اینجا پایین فقط تغییر رنگ برگ‌ها نیست؛ فصل برداشت و تماشای محصولاتی است که هرکدام بخشی از هویت کشاورزی و گردشگری خراسان جنوبی را شکل داده‌اند: از زرشک‌زارهای سرخ‌فام گرفته تا عنایبستان‌هایی که مرواریدهای قرمز خود را در معرض زرشک، سرخی زعفران و درخشش

آبادانه؛ پایین، فصل تماشای طلای سرخ خراسان جنوبی است. سفر و آغاز فصل تازه گردشگری در خراسان جنوبی آغاز شده است؛ استانی که با رسیدن روزهای پاییزی، چهره‌ای متفاوت از خود به گردشگران نشان می‌دهد؛ چهره‌ای آمیخته با سرخی زرشک، سرخی زعفران و درخشش

تماشای مرال‌ها در دل جنگل‌های هیرکانی با کابوس گردشگری بی‌ضابطه روبه‌رو شده و حضور گسترده آفرو‌دسوران و گروه‌های گردشگری دری شنسیند بانگ گاوبانگی در سال‌های اخیر تنها آرامش این گونه‌های ارزشمند جانوری را برهم زده بلکه زنجیره تولیدمثل آن‌ها را نیز با خطر مواجه کرده است.

به گزارش ایرنا، جنگل‌های هیرکانی در واپسین روزهای تابستان حال‌وهوای دیگری پیدا می‌کنند و سکوت سنگین جنگل گاه با بانگ بلند و کشیده مرال‌های نر شکسته می‌شود. صدایی که از دل درختان می‌پیچد و نشانه آغاز یکی از حساس‌ترین فصل‌های زندگی این غول‌های هیرکانی است که در آن مرال‌ها برای قفت‌یابی و حفظ قلمرو به رقابت می‌پردازند و نرها با بانگ‌های پی‌درپی، قدرت و حضور خود را به رخ رقیب می‌کشند. پشت این آوازهای پرتپین، طبیعت روی دیگری هم دارد. مرال‌ها در این روزها بیش از همیشه درگیر غریزه جفت‌گیری هستند و همین موضوع آنها را در برابر تهدیدهای انسانی آسیب‌پذیرتر می‌کند. کافی است صدای بانگ یک مرال به گوش شکارچی برسد آن وقت همان صدایی که باید بخشی از چرخه طبیعی جنگل باشد، می‌تواند مسیر یک شکار را برای متخلفان هموار کند.

مرال یا گوزن قرمز که به عنوان سلاطین هیرکانی شناخته می‌شوند، یکی از شاخص‌ترین گونه‌های جانوری جنگل‌های هیرکانی و از ارزشمندترین پستانداران حیات وحش گلستان هستند که بقای آن فقط به حفظ چند راس گوزن در دل جنگل خلاصه نمی‌شود بلکه بخشی از سلامت و پویایی زیست‌بوم جنگلی است، از این‌رو فصل گاوبانگی برای محیط‌بانان نیز فصلی متفاوت است و با تلاش مضاعف، حضورشان در زیستگاه‌ها پررنگ‌تر می‌شود تا بانگ مرال‌هایی آنکه به نشانی برای شکارچیان تبدیل‌شود در امنیت جنگل طنین‌انداز مانند. در گلستان از ارتفاعات جهان‌نسا تا پهنه‌های جنگلی پارک ملی گلستان همزمان با آغاز گاوبانگی، چادرهای موقت محیط‌بانی در نقاط حساس برپا می‌شود و گشت‌های حفاظتی افزایش می‌یابد تا با ایجاد آرامش در زیستگاه‌از شکار غیرمجاز این گونه باارزش جلوگیری و فرصتی امن برای طی‌شدن دوره جفت‌گیری و زادآوری آن ایجاد شود.

گرچه گاوبانگی شاید تنها چند هفته از تقویم طبیعت را به خود اختصاص دهد اما برای آینده جمعیت مرال‌ها فصل تعیین‌کننده‌ای است که در آن هر صدای شلیک می‌تواند با برداشتن فرصت تولیدمثل و زایش، بیش از یک حیوان را از جنگل بگیرد.

با وجود اهمیت بالای زاد و ولد غول‌های هیرکانی در فصل گاوبانگی و ضرورت برقراری امنیت و آرامش در این بازه زمانی، پدیده‌ای که طی سال‌های اخیر رواج یافته حضور تورهای گاوبانگی در جنگل‌های هیرکانی است که در کنار این تورها، آفرو‌دسوران و برخی گروه‌های طبیعت‌گرد نیز در روزهای گاوبانگی راهی زیستگاه مرال‌ها می‌شوند.

از سویی دیگر رفت‌وآمد گروهی، صدای خودرو و آفرو، نورافکنی شیشه‌ای و تلاش برای نزدیک‌شدن به محل

بانگ‌زنی ضمن برهم زدن آرامش حیوان در حساس‌ترین دوره زندگی‌اش، محل تجمع مرال‌ها را هم آشکار می‌کند و بستر را برای سودجویی متخلفان و شکارچیان هموارتر می‌کند.

در کنار این مسائل، رفتارهایی مانند تقلید صدای مرال برای تحریک حیوان و کشاندن آن به محل حضور گردشگران می‌تواند پیامدهای جدی‌تری داشته باشد. مرال نر با شنیدن بانگ رقیب به آن واکنش نشان می‌دهد و اگر این صدا ساختگی و از سوی انسان ایجاد شده باشد حیوان ممکن است بخشی از انرژی خود را صرف یک رقابت بی‌هدف کند و تکرار این مزاحمت‌ها باعث اضطراب، جابه‌جایی حیوانات و برهم خوردن روند طبیعی جفت‌گیری خواهد شد.

غول‌های هیرکانی در محاصره تماشا طبیعت‌گردی یا مزاحمت برای حیات وحش؟

استاد دانشگاه و مدیر گروه محیط زیست دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان بر محدودکردن حضور افراد غیر ضروری در زیستگاه مرال‌ها در این دوره تأکید دارد و معتقد است: آرامش، مهم‌ترین نیاز زیستگاه در فصل گاوبانگی است

مسیر پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری پیرامون هرمز قرار است تا پایان امسال به بهره‌برداری برسد. جزیره هرمز در حالی برای توسعه زیرساخت‌های گردشگری آماده می‌شود که یکی از طرح‌های متفاوت آن، ایجاد مسیر پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری در پیرامون جزیره است؛ مسیری که قرار است امکان تماشای بخش قابل توجهی از ساحل و چشم‌اندازهای هرمز را بدون وابستگی به خودرو فراهم کند. این مسیر حدود ۴۲ کیلومتر طول دارد و اجرای آن با اعتبار نزدیک به یک همت درحال انجام است. عملیات اجرایی در بخش‌هایی از مسیر به مرحله پیاده‌روسازی و تراش کوه‌های دو طرف جاده رسیده و طبق اعلام مسئولان محلی، بهره‌برداری از طرح تا پایان امسال هدف‌گذاری شده است.

محمد بنده بخشدار هرمز در تشریح این طرح گفت: اجرای پروژه حتی در جریان جنگ تحمیلی سوم و حملات دشمن آمریکایی- صهیونی متوقف نشد و اکنون عملیات اجرایی آن در بخش‌هایی از مسیر ادامه دارد. وی با اشاره به موقعیت مسیر در مجاورت دهانه تنگه هرمز افزود: این جاده و یژه پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری می‌تواند امکان مشاهده «مسیر اقتدار» در خلیج فارس را برای گردشگران فراهم کند و به گفته او، به نمادی از مقاومت جنوب تبدیل شود.

می‌گذارد، محصول را از نزدیک می‌بیند و

با شیوه تولید و برداشت آن آشنا می‌شود.

زهان؛ مقصد تماشای یاقوت سرخ

در ایسن میان، زهان در شهرستان زیرکوه جایگاه ویژه‌ای دارد؛ منطقه‌ای که از آن به عنوان خاستگاه زرشک یاد می‌شود و باغ‌های گسترده آن در فصل برداشت، چشم‌اندازی کم‌نظیر از سرزمین سرخ را پیش روی گردشگران قرار می‌دهد.

عناط؛ مرواریدهای سرخ

بر شاخه‌های خراسان جنوبی

در کنار زرشک، برداشت عناط نیز در خراسان جنوبی آغاز شده است؛ محصولی که به دلیل جایگاه ویژه‌استان در تولید آن، یکی از نمادهای کشاورزی این خطه به‌شمار می‌رود.

عنایبستان‌های استان در روزهای برداشت، فرصتی برای تجربه گردشگری کشاورزی و تازه‌خوری محصول فراهم می‌کنند؛ فرصتی که گردشگر می‌تواند در کنار تماشای باغ‌ها، با محصولی آشنا شود که مسیر طولانی خود را از باغ‌های خراسان جنوبی تا سفره مصرف‌کنندگان طی می‌کند.

طلای سرخ در راه است

اما داستان پاییز خراسان جنوبی به زرشک و عناط ختم نمی‌شود. با آغاز پاییز، آرام‌آرام نوبت به زعفران‌زارهای استان می‌رسد؛ مزارعی که صبحگاهان با شکوفه‌های ارغوانی زعفران، جلوه‌ای تماشایی پیدامی‌کنند.

تماشای زعفران‌زار در نخستین ساعات روز، یکی از جذاب‌ترین تجربه‌هایی است که گردشگری مزرعه می‌تواند برای مسافران رقم‌بزند؛ زمانی که زمین‌های کشاورزی با گل‌های ارغوانی رنگ آمیزی می‌شوند و فرایند برداشت

منظره‌ای که در کنار چشم‌اندازهای کویری، تصویری منحصربه‌فرد از پاییزین

استان پیش روی گردشگران می‌گذارد.

کشاورزی برای خراسان جنوبی نیست؛ بخشی از اقتصاد، فرهنگ و زندگی مردم

این منطقه است و حالا می‌تواند به یکی

از جاذبه‌های مهم گردشگری مزرعه نیز

تبدیل شود؛ گردشگری که در آن مسافر

به‌جای عبور از یک مقصد، پای در مزرعه

بهرام رستاقی- معاون امور جنگل اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری گلستان /پارک‌های جنگلی گلستان فقط عرصه‌هایی برای تفرج و گردشگری نیستند؛ این مجموعه‌ها بخشی از ظرفیت طبیعی استان به‌شمار می‌روند که مدیریت صحیح آنها می‌تواند همزمان به حفاظت از منابع طبیعی و توسعه گردشگری و طبیعت‌محور کمک کند. با این‌حال، تحقق این ظرفیت در گرو اصلاح شیوه مدیریت و رفع چالش‌هایی است که امروز بخشی از پارک‌های جنگلی استان یا آن مواجه‌اند.

یکی از مهم‌ترین چالش‌ها، تداخل وظایف دستگاه‌های

متخلف در مدیریت این پارک‌هاست؛ وضعیتی که در برخی موارد، مرجع نهایی تصمیم‌گیری را با ابهام مواجه کرده و روند اجرای برنامه‌ها را دشوار می‌کند. واگذاری مدیریت برخی پارک‌ها به شهرداری‌ها نیز در شرایطی انجام شده که در همه موارد ظرفیت‌های فنی و حفاظتی متناسب با وظایف واگذار شده فراهم نیست. از سوی دیگر، محدودیت منابع طبیعی در حوزه نیروی انسانی، اعتبارات و اختیارات اجرایی و ضرورت هماهنگی با مناطق حفاظت‌شده همجوار، ضرورت بازتعریف سازوکار مدیریت این عرصه‌ها را پررنگ‌تر می‌کند.

مسئله دیگر به قراردادهای واگذاری بازمی‌گردد. قراردادهای موجود که عمدتاً بر مبنای ماده ۳ تنظیم شده‌اند، با چالش‌هایی در اجرا مواجه‌اند؛ تضامین نامتوازن، کوتاه‌بودن دوره قراردادها و طولانی‌بودن زمان بازگشت سرمایه، در کنار یک‌دیگر انگیزه حضور سرمایه‌گذاران بخش خصوصی را کاهش می‌دهند.

در چنین شرایطی، انتظار برای ورود سرمایه‌گذار بدون اصلاح چارچوب قراردادی، نمی‌تواند راه‌حل پایدارى برای توسعه پارک‌های جنگلی باشد.

تدوین قراردادهای تیپ، متوازن و شفاف می‌تواند یکی از مسیرهای اصلاح این وضعیت باشد. به‌ویژه در پارک‌هایی که درآمد کمتری دارند، ایجاد سازوکاری که میان تعهدات، مدت قرارداد و امکان بازگشت سرمایه تناسب ایجاد کند، می‌تواند زمینه مشارکت بخش خصوصی را فراهم کند؛ البته مشارکتی که در چارچوب الزامات حفاظت از عرصه‌های طبیعی تعریف شود.

در کنار مسائل مدیریتی و قراردادی، فرسودگی زیرساخت‌ها نیز یکی از موانع جدی پیش‌روی پارک‌های جنگلی گلستان است. کمبود وسایل نقلیه و مهم‌تر از آن، کمبود محیط‌بانان، مدت رییس کل دادگستری استان گلستان هم با تأکید بر متوعبت برگزاری تورهای طبیعت‌گردی در مناطق حفاظت‌شده استان، گفت: هیچ دستگاهی حق صدور مجوز برای ورود تورهای گردشگری و طبیعت‌گردی به زیستگاه گوزن‌های قرمز در فصل گاوبانگی را ندارد. محمود اسپانلو گفت: برگزاری تور طبیعت‌گردی در مناطق حفاظت‌شده استان در طول سال، به‌ویژه در فصل گاوبانگی، ممنوع است

اداره کل حفاظت محیط زیست به‌عنوان متولی حفاظت از این مناطق، باید از ورود تورهای گردشگری به زیستگاه گوزن‌های

قرمز در جنگل‌های هیرکانی جلوگیری کند.

هرمز در استان خراسان جنوبی

طلای سرخ آغاز می‌شود. از مزرعه تا سفره؛ گردشگری با طعم تازه‌خوری

یکی از ظرفیت‌های مهم این نوع گردشگری، پیوند میان تماشا و تجربه است. گردشگر تنها برای دیدن یک منظره به روستاها و مزارع نمی‌رود؛ بلکه می‌تواند با محصول، فرایند تولید، شیوه برداشت و فرهنگ مردمان محلی نیز آشنا شود و در نهایت طعم تازه محصول را تجربه کند.

این ظرفیت برای خراسان جنوبی، که زرشک، عناط و زعفران از شناخته‌شده‌ترین محصولات آن هستند، می‌تواند به یک مزیت جدی در توسعه گردشگری پاییزی تبدیل شود.

زرشک، عناط و زعفران در خراسان جنوبی فقط سه محصول کشاورزی نیستند؛ سه ظرفیت برای روایتگری از سرزمینی هستند که می‌تواند کشاورزی را به گردشگری پیوندبزند.

اکنون زرشک‌زارهای سرخ‌پوش، عنایبستان‌های بارور و زعفران‌زارهای در آستانه شکوفایی، یک دعوت‌نامه طبیعی برای مسافران پاییزی این استان‌اند؛ دعوتی برای دیدن سرزمینی که در آن، رنگ سرخ نه فقط در غروب کویر، بلکه بر شاخه‌های باغ‌ها و در دل مزارع نیز جریان دارد.

خراسان جنوبی در آستانه فصلی قرار گرفته که می‌تواند گردشگری کشاورزی را بیش از گذشته رونق دهد؛ فصلی که در آن یاقوت سرخ کویر، مروارید سرخ و طلای سرخ نه فقط در غروب کویر، بلکه در تصاویری متفاوت از ایران را پیش چشم گردشگران داخلی و خارجی به نمایش بگذارند.

چالش

پارک‌های جنگلی بر سر دوراهی

حفاظت و سرمایه‌گذاری

از چالش‌های اصلی، اهمیت تقویت ظرفیت نظارت و اجرا را

دوچندان می‌کند.

از همین منظر، استفاده از نیروهای متخصص در حوزه مدیریت و نظارت بر پارک‌های جنگلی اهمیت ویژه‌ای دارد؛ به گونه‌ای که متخصصان این حوزه در ادارات کل در جایگاه ناظر و در پارک‌های جنگلی در جایگاه اجرای اقدامات پیش‌بینی‌شده در کتابچه‌های مصوب فعالیت کنند. مدیریت عرصه‌ای با چنین حساسیتی، بدون برخورداری از نیروی تخصصی و سازوکار روشن نظارت و اجرا، نمی‌تواند به نتیجه مطلوب برسد.

در سطح اجرا نیز برخی شهرداری‌ها در عمل به تعهدات منسدرج در کتابچه‌های طرح پارک با چالش‌هایی مواجه‌اند؛ هزینه‌های اجرایی، طولانی‌بودن فرایند تصویب طرح‌ها و وجود درختان خطرناک در زون‌های تفرج متمرکز، از جمله مسائلی است که نیازمند رسیدگی جدی است. استمرار این وضعیت می‌تواند فاصله میان آنچه در طرح‌های پارک پیش‌بینی شده و آنچه در میدان اجرا می‌شود را افزایش دهد.

گلستان با برخورداری از ۲۱ پارک جنگلی، ظرفیت قابل توجهی در این حوزه دارد؛ از این تعداد، ۱۵ پارک دارای مجری و ۶ پارک فاقد مجری هستند.

وجود آبشار در سه پارک جنگلی کبودال، شیرآباد و لوه نیز بخشی از ظرفیت‌های طبیعی این مجموعه‌هاست. در کنار این پارک‌ها، دو پارک جنگلی طبیعی، دو پارک جنگلی دست‌کاشت، دو پارک طبیعت و پنج تفرجگاه جنگلی، مجموعه‌ای از ظرفیت‌های طبیعی استان را شکل داده‌اند که مدیریت آنها نیازمند رویکردی منسجم و متناسب با ویژگی‌های هر عرصه است.

واقعیت این است که مسئله پارک‌های جنگلی گلستان صرفاً کمبود زیرساخت یا نبود سرمایه‌گذار نیست؛ بخشی از مسئله به الگوی مدیریت، نحوه واگذاری، ساختار قراردادها، ظرفیت اجرایی و کیفیت نظارت بازمی‌گردد.

تا زمانی که این حلقه‌ها در کنار یک‌دیگر اصلاح نشوند، نمی‌توان انتظار داشت سرمایه‌گذاری در این عرصه‌ها به توسعه پایدار منجر شود.

اصلاح ساختار مدیریتی، بازنگری در قراردادهای واگذاری، تقویت زیرساخت‌ها و تأمین نیروی متخصص می‌تواند مسیر بهره‌گیری مسئولانه از این ظرفیت‌ها را هموار کند. پارک‌های جنگلی گلستان در صورت برخورداری از چنین الگوی مدیریتی، می‌توانند همزمان در مسیر حفاظت، آموزش، گردشگری طبیعت‌محور و توسعه پایدار قرار گیرند؛ مسیری که نقطه آغاز آن، اصلاح شیوه مدیریت این عرصه‌هاست.